

омбудсмена не мають такої сили, як закони і це у багатьох випадках перешкоджає захисту прав людини. Також варто було б збільшити кількість регіональних представників омбудсмена, а їх діяльність чітко визначити на законодавчому рівні та передбачити відповідальність за нежиття заходів щодо реагування на відповідні акти Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

1. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uk.wikipedia.org/wiki>.
2. Погорілко В.Ф. Конституційне право України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uristinfo.net>.
3. Нечипоренко О.Л. Знайомтесь: Уповноважений Верховної Ради України з прав людини. – К.: [Ін-т громадян. сусп-ва], 2003. – 24 с.
4. Лутковська Валерія Володимирівна. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uk.wikipedia.org>.
5. Зелінський І.Л. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини: аналіз правової регламентації діяльності та шляхи її удосконалення. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rusnauka>.
6. Годованець В.Ф. Конституційне право України: Навч. посіб./ О.Л. Нечипоренко – К.: МАУП, 2005. – 360 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://books.br.com.ua>.
7. Закон України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини» від 23 грудня 1997 р. з наст. змін. та доп. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>.

Науковий керівник: *О.Б. Ковальчук, к. ю. н., доцент кафедри конституційного та міжнародного права ІНПП Національного університету «Львівська політехніка»*

ПОЛІТИЧНЕ ТА СОЦІАЛЬНЕ СТАНОВИЩЕ ЖІНОК У СВІТІ. ГЕНДЕРНА РІВНІСТЬ

Демків С. П.
*студентка Навчально-наукового Інституту права та психології
Національного університету «Львівська політехніка»*

Питання гендерної рівності жінок та чоловіків є актуальним не тільки на теренах нашої держави а й за кордоном. Оскільки, саме гендерна рівність визначає ступінь демократизму суспільства. Участь

жінок у політичному житті держави спрощує виставленню пріоритетних напрямків у різних сферах суспільного життя держави. Як зазначала у своєму виступі прем'єр-міністр Норвегії, Крісті Грьондал: «Жінки схильні ставити питання соціальної політики і сім'ї як пріоритетні, надаючи перевагу маслу, а не гарматам».

Варто зауважити що процес гендерної рівності пройшов складний етап щодо його всезагального визнання, і на сьогоднішній день проходить етап свого становлення у більшості країнах світу.

Початком етапу всезагального визнання гендерної рівності можна вважати розпочатим з моменту коли у ХХ ст. жінки з усього світу започаткували активний міжнародний рух за права жінок. Після чого, концепція гендеру стала загальноновизнаним досягненням неофеміністичного руху другої половини 60-х рр. ХХ ст., який розгорнувся в північноамериканських та європейських країнах [1]. Варто сказати, що питання гендеру існує більше половини століття, та вчені так і не дійшли згоди щодо його визначення.

Так, наприклад, деякі дослідники вважають, що поняття гендеру має біологічне трактування та ототожнюють його з поняттям статті. Інші, у свою чергу, зазначають, що гендер є поняттям винятково соціокультурним та пояснює психологічні та соціальні відмінності між чоловіками та жінками. На підтвердження цієї теорії Жеребкіна І. визначає гендерні дослідження, як «дослідження різноманітних аспектів жіночої та чоловічої різності».

Предметом гендерних досліджень, на її думку, є дослідження жіночих і чоловічих особливостей мислення, поведінки, мови, психології, економічної поведінки, політичної участі та участі в культурній традиції тощо [2, с. 5].

На мою думку, саме Жеребкіна І. запропонувала більш досконале поняття гендеру, оскільки, важливим є враховувати не тільки біологічні відмінності жінок і чоловіків, а й важливо визначити особливості мислення та поведінки, оскільки, саме це найбільше відрізняє і проявляється у суспільному житті.

Відповідно до вищезазначеного поняття гендеру, потрібно звернути увагу на політичне становище жінки. Відсутність жінок у парламенті

призводить до дискримінації їхніх прав, та не дозволяє розвитку держави в інших суспільних сферах, тому що опирається тільки на патріархальне мислення і не допускає іншого.

Першим міжнародним заходом, який був присвячений розгляду участі жінок у політиці була Конференція Організації Об'єднаних Націй у Мехіко в 1975 році, на якій світове співтовариство приділило значну увагу жіночому представництву у політичній структурі прийняття рішень [3 с. 5].

Та незважаючи на активне обговорення впровадження жінок у парламенти, кількість жінок у парламентах не перевищувала 10-20 місць у парламенті.

На Другій Конференції ООН у Найробі у 1985 році була наведена статистика, відповідно до якої жінки охоплювали лише 11,9 % парламентських місць у всьому світі. Вже у 1995 році у Пекіні було проведено Четверту Міжнародну Конференцію з питань жінок, де було окреслено основні принципи забезпечення рівності між чоловіками та жінками у політиці. На Пекінській конференції держави-учасниці зобов'язались усіляко заохочувати доступ жінок до повноцінної участі в структурах влади. Була визначена основна платформа дій щодо даної проблематики [3, с. 10].

Варто зауважити, що завдяки наполегливій боротьбі жінок із дискримінацією своїх прав, на сьогоднішній день спостерігається збільшення участі жінок у політичному житті держав в цілому світі. Так наприклад, такі скандинавські країни як Норвегія, Фінляндія, Швеція та південноамериканські країни Аргентина, Чилі в цих країнах процент залучення жінок у політику складає не менше 30 % [4].

Для того щоб закріпити участь жінок у політиці необхідно щоб політичні сили врахували наступні механізми:

- політичні сили мають усвідомлювати необхідність жіночої участі в політичному процесі та прагнути до неї;

- жінки, у свою чергу, мають використовувати це прагнення задля створення самостійних жіночих організацій, які б мали значну вагу в політичній площині;

– ті жінки, які стають лідерами таких організацій мають володіти набором певних позитивних характеристик для отримання поваги та довіри електорату, вони мають бути зразками суспільної активності та людської добропорядності;

– розпочинати діяти потрібно продумано та організовано, поступово рухаючись від регіонального рівня до загальнонаціонального [3, с. 32].

На сьогоднішній день у світі склалась практика застосування гендерного квотування. Квотування активно застосовується в групі скандинавських країн і варто зауважити, що забезпечує лідируючі позиції цих країн у рейтингу гендерної рівності в політиці. Активістки політичних партій застосовували різноманітні механізми досягнення гендерної рівності, починаючи від рекомендаційного ведення гендерних квот у партіях до обов'язкового введення квот і на внутрішньопартійних виборах, і на виборах до парламенту [4, с. 250].

Під гендерним квотуванням розуміють забезпечення 30-40 % жінок серед кандидатів на виборчі посади. Зазвичай загальнообов'язкова пропорція має становити 30 %, а подекуди і 50 %.

На сьогодні гендерне квотування як і в країнах Європи так і південноамериканських країнах довело свою ефективність. Оскільки це держави які мають не тільки високо демократичне суспільство, а й економічно стабільне становище. Звісно, потрібно розуміти, що гендерне квотування в політичній сфері не вирішує всіх питань щодо дискримінації жінок у політиці. Однак правильно побудована система квот може призвести до значних прогресивних кроків стосовно жіночого представництва у політичній сфері і загалом становище держави.

Отже, процес становлення жінки у суспільстві та сприйняття її як повноцінного активного учасника пройшов складний етап. Спершу всенародного визнання жінки як такого учасника, а після чого складний етап входження жінок у політичне життя держави. Потрібно пам'ятати, що в більшості країн світу заборонена статева дискримінація. В більшості країн світу сприяють участі жінок у політичній сфері, адже це прояв демократичності даної держави. Якщо ж говорити про Україну, на мою думку варто скористатися зарубіжним досвідом впровадження жінок у парламент. Зокрема використати механізми забезпечення рівності в

політиці які запропонував Міжнародний центр перспективних досліджень: квотування на законодавчому рівні списків кандидатів у депутати від політичних партій з вимогою до черговості; квотування на законодавчому рівні списків кандидатів у депутати без вимоги до черговості; квотування місць у виборному органі; застосування партіями добровільних партійних квот.

---

1. Чикалова И. Партии и власть в США и Великобритании: Гендерная политика в 1970-1990-е годы / И. Чикалова. – Мн.: Тесей, 2000. – 288 с.

2. Жеребкіна І. Фемінізм і сучасна філософія / І. Жеребкіна // Новий Образ. – 1997. – № 1. – С. 4–8.

3. Ballington J. Equality in Politics: A Survey of Women and Men in Parliaments // Inter-Parliamentary Union. – № 54. – 2008.

4. Гендерная реконструкция политических систем / Под ред. Н. Степановой, Е. Кочкиной). – СПб.: ИГП-2005. – 990 с.

Науковий керівник: *М.М.Бліхар, к.е. н., асистент
кафедри конституційного та міжнародного права ІНПП
Національного університету «Львівська політехніка»*

ПАРЛАМЕНТСЬКИЙ КОНТРОЛЬ

Добош О. А.

студентка II курсу

*Навчально-Наукового Інституту права та психології
Національного університету «Львівська політехніка»*

На сьогоднішній день ми усвідомлюємо що держава стоїть перед важким вибором. Теперішні кроки є історичними і в майбутньому покажуть наслідки роботи головних органів державної влади, а саме Верховної Ради України, оскільки вона ухвалює закони які в майбутньому будуть діяти і виконуватися як простими громадянами так і органами державної влади.

Парламентський контроль відіграє велику роль при прийнятті нових законів. Верховна Рада України контролює як роботу самої ради так і Кабінету Міністрів України.